

Státní závěrečná zkouška  
bakalářského studijního programu  
**STŘEDOEVROPSKÁ STUDIA: SLOVAKISTIKA**  
Rok přijetí 2019 a později

Katedra středoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

*Datum poslední aktualizace: 30. 8. 2022*

## Obsah

<b>Středoevropská studia (Bc.): Slovakistika – samostatné studium</b> .....	2
Části státní závěrečné zkoušky .....	2
Témata SZ3: a) Reálie Slovenska ve středoevropském kontextu .....	2
Témata SZ3: b) Slovenština .....	2
Témata SZ3: c) Slovenská literatura 19.–21. století.....	3
Témata SZ3: d) Dějiny Slovenska 19. a 20. století .....	4
<b>Středoevropská studia (Bc.): Slovakistika – sdružené studium</b> .....	6
Části státní závěrečné zkoušky .....	6
Témata SZ3: a) Reálie Slovenska (geografické, kulturní a společenské) .....	6
Témata SZ3: b) 1) Slovenština.....	6
Témata SZ3: b) 2) Slovenská literatura 19.–20. století.....	7
Témata SZ3: b) 3) Dějiny Slovenska 19. a 20. století.....	8

# Středoevropská studia (Bc.): Slovakistika – samostatné studium

## Části státní závěrečné zkoušky

Pořadí plnění jednotlivých částí závěrečné zkoušky **není** stanoveno.

SZ1: Obhajoba bakalářské práce

SZ2: Zkouška praktických znalostí slovenštiny na úrovni B2

Na vyhotovení písemného testu má student/ka k dispozici 20 minut.

SZ3: Ústní závěrečná zkouška se skládá ze čtyř tematických okruhů:

- a) Realie Slovenska ve středoevropském kontextu
- b) Slovenština
- c) Slovenská literatúra 19.–21. století
- d) Dějiny Slovenska 19. a 20. století

Čas na přípravu k ústní zkoušce je celkově orientačně 60 min. Zkoušení z každého z tematických okruhů trvá orientačně 30 min.

## Témata SZ3: a) Realie Slovenska ve středoevropském kontextu

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Geografická charakteristika Slovenska, přírodní kulturní dědictví
- 2) Hranice Slovenska, hraničné pohoria, rieky, trojmedzia
- 3) Tradičné regióny Slovenska, aktuálne administratívne členenie
- 4) Demografická štruktúra obyvateľstva, národnostné menšiny, religiózne členenie Slovenska
- 5) Pamiatky UNESCO, hmotné a nehmotné kulturní dědictví Slovenska
- 6) Národné a štátne symboly
- 7) Kulturné, vedecké a vzdelávacie inštitúcie

## Témata SZ3: b) Slovenština

Student/ka prezentuje dvě z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Vzťah medzi zvukovou a pravopisnou stránkou slovenčiny.
- 2) Pravopisné a výslovnostné rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 3) Klasifikácia slovenských hlások.
- 4) Vokálny systém.
- 5) Konsonantický systém.
- 6) Fonematické neutralizácie.
- 7) Fonematické alternácie.
- 8) Suprasegmentálne vlastnosti.

- 9) Morfológia, jej predmet. Morféma a gramatická kategória. Morfológická typológia.
- 10) Morfológické rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 11) Slovné druhy.
- 12) Menné gramatické kategórie. Životné a neživotné substantíva.
- 13) Skloňovanie substantív. Pádové osobitosti jednotlivých vzorov.
- 14) Adjektíva. Klasifikácia, skloňovanie, stupňovanie.
- 15) Pronominá a numeráliá. Klasifikácia a otázky ohýbania.
- 16) Verbá. Slovesné kategórie. Intencia slovesného deja. Slovesné triedy, časovanie slovies.
- 17) Slovesné tvary. Jednoduché a zložené slovesné tvary. Určité a neurčité slovesné tvary.
- 18) Neohybné slovné druhy.
- 19) Významová (sémantická), gramatická, intonačná a modálna stránka vety.
- 20) Dvojčlenné a jednočlenné vety, intenčné typy.
- 21) Transformácie vetných štruktúr, deagentizácia, nominalizácie.
- 22) Vetné členy a polovetné konštrukcie.
- 23) Priradovacie súvetia. Typy priradovacích súvetí.
- 24) Podradovacie súvetia. Druhy vedľajších viet.
- 25) Nadvetná syntax. Konektory.
- 26) Syntaktické rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 27) Motivovanosť v slovnej zásobe. Semaziológia a onomaziológia.
- 28) Systém v slovnej zásobe, lexikálna, slovotvorná paradigmatica.
- 29) Tvorenie slov v slovenčine. Paradigmatické vzťahy rovnakokoreňových a rôznokoreňových derivátov. Slovtvorné hniezdo, slovotvorná paradigma, slovotvorný rad. Slovtvorný typ. Onomaziologické kategórie.
- 30) Sémantické vzťahy medzi lexémami (polysémia, synonymia, antonymia, homonymia, paronymia, hypero-/hyponymia).
- 31) Diferenciácia slovnej zásoby z viacerých hľadísk.
- 32) Lexikografia. Spracovanie hesiel vo výkladovom slovníku, informačné aspekty zložiek slovníkového hesla. Lexikálna a slovotvorná perifráza.
- 33) Lexikografické spracovanie slovenčiny a češtiny – existujúce slovníkové diela a ich charakteristika.
- 34) Lexikálne zhody a diferencie medzi slovenčinou a češtinou.

### Témata SZ3: c) Slovenská literatúra 19.–21. storočia

Student/ka u zkoušky předkládá **seznam přečtené primární, resp. sekundární literatury**.

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Klasicismus a osvícenství, žánrová struktura a poetika. Podoby první a druhé fáze slovenského národního obrození. Nejvýznamnější představitelé a jejich tvorba.
- 2) Preromantismus – charakteristika preromantismu a biedermeieru, poetika a žánrová struktura. Nejvýznamnější představitelé a jejich tvorba. Preromantismus v díle J. Kollára a K. Kuzmányho.
- 3) Romantismus – poetika a žánrová struktura, typologická charakteristika, česko-slovenské literární vztahy. Hlavní představitelé a jejich tvorba. L. Štúr, J. M. Hurban, poezie A. Sládkoviče, J. Krále, S. Chalupky a J. Botta.

- 4) Na cestě od romantismu k realismu. Žánrová struktura, časopisecká tvorba a polemiky. Hlavní představitelé a jejich tvorba: J. Záborský, Ľ. Kubáni, G. K. Zechenter-Laskomerský, K. Banšell.
- 5) Realismus – geneze realismu, generační spory, typologie a žánrová struktura, tematické rozvrstvení
- 6) Próza v období realismu – žánrová a tematická diferenciacie prózy. Charakteristika realistické poetiky v tvorbě S. H. Vajanského a M. Kukučina. Charakteristika próz J. G. Tajovského, J. Jesenského, Timravy. Memoárová tvorba v období realismu.
- 7) Poezie v období realismu – žánrová a tematická diferenciacie poezie, poetika a tematika veršované epiky, podoby lyriky. Tvorba S. H. Vajanského, P. O. Hviezdoslava
- 8) Slovenská moderna: literárněhistorické a estetické vymezení. Dílo I. Kraska, lyrika J. Jesenského. Periodizace literatury v průběhu 20. století, charakteristika jednotlivých období, literární časopisy, literárněhistorický kontext.
- 9) Podoby expresionismu v meziválečném období (J. Hrušovský, I. Horváth, G. Vámoš)
- 10) Na pomezí mezi realismem a expresionismem (tvorba J. C. Hronského, M. Urbana)
- 11) Poezie v meziválečném období – dozvuky symbolismu a neosymbolismus: J. Smrek, J. B. Lukáč, L. Novomeský)
- 12) Katolická moderna a nadrealizmus. Klíčoví autoři a jejich tvorba.
- 13) Lyrizovaná próza a naturizmus. Tvorba a význam Ľ. Ondrejova, D. Chrobáka, M. Figuli, F. Švantnera.
- 14) Básníci syžetu: D. Tatarka, J. Červeň a P. Karvaš
- 15) Reflexe války ve slovenské literární tvorbě mezi lety 1945–1948.
- 16) Období schematismu – charakteristika období, typologie budovatelského románu a zápasy o obnovení pluralitního modelu literatury.
- 17) Próza 60. let – překonávání schematismu, cesta k experimentální próze. Renovace socialistického realismu versus podoby alternativního programu. Generácia 56.
- 18) Próza v období normalizace – charakteristika období, podoby žánru – lyrizující a historizující tendence
- 19) Vývoj literatury po r. 1989. Charakteristika období, podoby postmoderní povídky v 90. letech
- 20) Slovenská próza po r. 2000, nové tendence: autobiografické psaní, tzv. expatovská linie, fantastické a ironické texty, feminismy, tvorba lyriků a historický román

### Témata SZ3: d) Dějiny Slovenska 19. a 20. století

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Anton Bernolák a první pokusy o kodifikaci slovenského jazyka, evangelíci a role biblické češtiny (počátky slovenského národního obrození)
- 2) Slovenské národní obrození a jeho významní představitelé ve 20.–40. letech 19. století (J. Kollár, P. J. Šafárik, Ľ. Štúr, J. Miloslav Hurban, M. Hamuljak, J. Hollý)
- 3) Slovenské národní hnutí a revoluce v letech 1848–1849
- 4) Vývoj v 50. a 60. letech 19. století (do rakousko-uherského vyrovnání): Staroslováci – Novoslováci, Stará škola – Nová škola, Memorandum, vznik slovenských národních institucí
- 5) Národnostní otázka v Uhersku na přelomu 19. a 20. století (politické aktivity slovenské politiky po rakousko-uherském vyrovnání)

- 6) Česko-slovenské vztahy a slovakofilské hnutí na přelomu 19. a 20. století
- 7) Problémy politického a administrativního začleňování Slovenska a Podkarpatské Rusi do ČSR po roce 1918. Centralismus (jeho podoba v období 1. ČSR, správní reformy, návrhy slovenské autonomie)
- 8) Kulturní a hospodářský vývoj Slovenska v období meziválečného Československa
- 9) Slovenská republika 1939–1945 (charakter státu, židovská otázka, arizace, ekonomický vývoj, kultura, mezinárodní ukotvení Slovenska)
- 10) Slovensko v Československu v letech 1945–1968 (odlišnosti ve vývoji v letech 1945–1948, podoba převratu na Slovensku v únoru 1949, proces s buržoazními nacionalisty, industrializace Slovenska, tání na Slovensku v 60. letech, státoprávní postavení Slovenska v Československu 1945–1948)
- 11) Období „Normalizace“ a Slovensko – charakter režimu, opoziční skupiny na Slovensku
- 12) Pád komunismu, cesta k rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky, vývoj na Slovensku před vstupem do EU v roce 2004

# Středoevropská studia (Bc.): Slovakistika – sdružené studium

## Části státní závěrečné zkoušky

Pořadí plnění jednotlivých částí závěrečné zkoušky **není** stanoveno.

SZ1: Obhajoba bakalářské práce

SZ2: Zkouška praktických znalostí slovenštiny na úrovni B2

Na vyhotovení písemného testu má student/ka k dispozici 20 minut.

SZ3: Ústní závěrečná zkouška se skládá ze tří tematických okruhů:

- a) Realie Slovenska (geografické, kulturní a společenské)
- b) Student si volí **dva** z následujících tří tematických okruhů:
  - 1) Slovenština
  - 2) Slovenská literatura 19. a 20. století
  - 3) Dějiny Slovenska 19. a 20. století

Čas na přípravu k ústní zkoušce je celkově orientačně 60 min. Zkoušení z každého z tematických okruhů trvá orientačně 30 min.

## Témata SZ3: a) Realie Slovenska (geografické, kulturní a společenské)

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Geografická charakteristika Slovenska, přírodní kulturní dědictví
- 2) Hranice Slovenska, hraničné pohoria, rieky, trojmedzia
- 3) Tradičné regióny Slovenska, aktuálne administratívne členenie
- 4) Demografická štruktúra obyvateľstva, národnostné menšiny, religiózne členenie Slovenska
- 5) Pamiatky UNESCO, hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenska
- 6) Národné a štátne symboly
- 7) Kultúrne, vedecké a vzdelávacie inštitúcie

## Témata SZ3: b) 1) Slovenština

Student/ka prezentuje dvě z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Vztah mezi zvukovou a pravopisnou stránkou slovenčiny.
- 2) Pravopisné a výslovnostné rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 3) Klasifikácia slovenských hlások.
- 4) Vokalický systém.
- 5) Konsonantický systém.
- 6) Fonematické neutralizácie.
- 7) Fonematické alternácie.

- 8) Suprasegmentálne vlastnosti.
- 9) Morfológia, jej predmet. Morféma a gramatická kategória. Morfológická typológia.
- 10) Morfológické rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 11) Slovné druhy.
- 12) Menné gramatické kategórie. Životné a neživotné substantíva.
- 13) Skloňovanie substantív. Pádové osobitosti jednotlivých vzorov.
- 14) Adjektíva. Klasifikácia, skloňovanie, stupňovanie.
- 15) Pronomína a numeráliá. Klasifikácia a otázky ohýbania.
- 16) Verbá. Slovesné kategórie. Intencia slovesného deja. Slovesné triedy, časovanie sloviess.
- 17) Slovesné tvary. Jednoduché a zložené slovesné tvary. Určité a neurčité slovesné tvary.
- 18) Neohybné slovné druhy.
- 19) Významová (sémantická), gramatická, intonačná a modálna stránka vety.
- 20) Dvojčlenné a jednočlenné vety, intenčné typy.
- 21) Transformácie vetných štruktúr, deagentizácia, nominalizácie.
- 22) Vetné členy a polovetné konštrukcie.
- 23) Priradovacie súvetia. Typy priradovacích súvetí.
- 24) Podradovacie súvetia. Druhy vedľajších viet.
- 25) Nadvetná syntax. Konektory.
- 26) Syntaktické rozdiely medzi slovenčinou a češtinou.
- 27) Motivovanosť v slovnej zásobe. Semaziológia a onomaziológia.
- 28) Systém v slovnej zásobe, lexikálna, slovotvorná paradigmatica.
- 29) Tvorenie slov v slovenčine. Paradigmatické vzťahy rovnakokoreňových a rôznokoreňových derivátov. Slovotvorné hniezdo, slovotvorná paradigma, slovotvorný rad. Slovotvorný typ. Onomaziologické kategórie.
- 30) Sémantické vzťahy medzi lexémami (polysémia, synonymia, antonymia, homonymia, paronymia, hypero-/hyponymia).
- 31) Diferenciácia slovnej zásoby z viacerých hľadísk.
- 32) Lexikografia. Spracovanie hesiel vo výkladovom slovníku, informačné aspekty zložiek slovníkového hesla. Lexikálna a slovotvorná perifráza.
- 33) Lexikografické spracovanie slovenčiny a češtiny – existujúce slovníkové diela a ich charakteristika.
- 34) Lexikálne zhody a diferencie medzi slovenčinou a češtinou.

## Témata SZ3: b) 2) Slovenská literatura 19.–20. století

Student/ka u zkoušky předkládá **seznam přečtené primární, resp. sekundární literatury**.

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Klasicismus a osvícenství, žánrová struktura a poetika. Podoby první a druhé fáze slovenského národního obrození. Nejvýznamnější představitelé a jejich tvorba.
- 2) Preromantismus – charakteristika preromantismu a biedermeieru, poetika a žánrová struktura. Nejvýznamnější představitelé a jejich tvorba. Preromantismus v díle J. Kollára a K. Kuzmányho.
- 3) Romantismus – poetika a žánrová struktura, typologická charakteristika, česko-slovenské literární vztahy. Hlavní představitelé a jejich tvorba. Ľ. Štúr, J. M. Hurban, poezie A. Sládkoviče, J. Kráľe, S. Chalupky a J. Botta.

- 4) Na cestě od romantismu k realismu. Žánrová struktura, časopisecká tvorba a polemiky. Hlavní představitelé a jejich tvorba: J. Záborský, Ľ. Kubáni, G. K. Zechenter-Laskomerský, K. Banšell.
- 5) Realismus – geneze realismu, generační spory, typologie a žánrová struktura, tematické rozvrstvení
- 6) Próza v období realismu – žánrová a tematická diferenciacie prózy. Charakteristika realistické poetiky v tvorbě S. H. Vajanského a M. Kukučina. Charakteristika próz J. G. Tajovského, J. Jesenského, Timravy. Memoárová tvorba v období realismu.
- 7) Poezie v období realismu – žánrová a tematická diferenciacie poezie, poetika a tematika veršované epiky, podoby lyriky. Tvorba S. H. Vajanského, P. O. Hviezdoslava
- 8) Slovenská moderna: literárněhistorické a estetické vymezení. Dílo I. Kraska, lyrika J. Jesenského. Periodizace literatury v průběhu 20. století, charakteristika jednotlivých období, literární časopisy, literárněhistorický kontext.
- 9) Podoby expresionismu v meziválečném období (J. Hrušovský, I. Horváth, G. Vámoš)
- 10) Na pomezí mezi realismem a expresionismem (tvorba J. C. Hronského, M. Urbana)
- 11) Poezie v meziválečném období – dozvuky symbolismu a neosymbolismus: J. Smrek, J. B. Lukáč, L. Novomeský)
- 12) Katolická moderna a nadrealizmus. Klíčoví autoři a jejich tvorba.
- 13) Lyrizovaná próza a naturizmus. Tvorba a význam L. Ondrejova, D. Chrobáka, M. Figuli, F. Švantnera.
- 14) Básníci syžetu: D. Tatarka, J. Červeň a P. Karvaš
- 15) Reflexe války ve slovenské literární tvorbě mezi lety 1945–1948.
- 16) Období schematismu – charakteristika období, typologie budovatelského románu a zápasy o obnovení pluralitního modelu literatury.
- 17) Próza 60. let – překonávání schematismu, cesta k experimentální próze. Renovace socialistického realismu versus podoby alternativního programu. Generácia 56.
- 18) Próza v období normalizace – charakteristika období, podoby žánru – lyrizující a historizující tendence

### Témata SZ3: b) 3) Dějiny Slovenska 19. a 20. století

Student/ka prezentuje jedno z následujících témat podle zadání zkoušející/ho:

- 1) Anton Bernolák a první pokusy o kodifikaci slovenského jazyka, evangelíci a role biblické češtiny (počátky slovenského národního obrození)
- 2) Slovenské národní obrození a jeho významní představitelé ve 20.–40. letech 19. století (J. Kollár, P. J. Šafárik, Ľ. Štúr, J. Miloslav Hurban, M. Hamuljak, J. Hollý)
- 3) Slovenské národní hnutí a revoluce v letech 1848–1849
- 4) Vývoj v 50. a 60. letech 19. století (do rakousko-uherského vyrovnání): Staroslováci – Novoslováci, Stará škola – Nová škola, Memorandum, vznik slovenských národních institucí
- 5) Národnostní otázka v Uhersku na přelomu 19. a 20. století (politické aktivity slovenské politiky po rakousko-uherském vyrovnání)
- 6) Česko-slovenské vztahy a slovakofilské hnutí na přelomu 19. a 20. století
- 7) Problémy politického a administrativního začleňování Slovenska a Podkarpatské Rusi do ČSR po roce 1918. Centralismus (jeho podoba v období 1. ČSR, správní reformy, návrhy slovenské autonomie)



- 8) Kulturní a hospodářský vývoj Slovenska v období meziválečného Československa
- 9) Slovenská republika 1939–1945 (charakter státu, židovská otázka, arizace, ekonomický vývoj, kultura, mezinárodní ukotvení Slovenska)
- 10) Slovensko v Československu v letech 1945–1968 (odlišnosti ve vývoji v letech 1945–1948, podoba převratu na Slovensku v únoru 1949, proces s buržoazními nacionalisty, industrializace Slovenska, tání na Slovensku v 60. letech, státoprávní postavení Slovenska v Československu 1945–1948)
- 11) Období „Normalizace“ a Slovensko – charakter režimu, opoziční skupiny na Slovensku
- 12) Pád komunismu, cesta k rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky, vývoj na Slovensku před vstupem do EU v roce 2004